

Η 4η Χριστιανική Σταυροφορία της Δυτικής Ευρώπης κατά του Βυζαντίου 1202 - 1204

Επεξεργασία
Μαίρης Πετροπούλου

Β' ΜΕΡΟΣ

Τα μέτρα που πήρε ο Άγγελος Γ' ηρέμησαν κάπως την εσωτερική κατάσταση και με την εξωτερική πολιτική του, κατάφερε να ομαλοποιήσει τις σχέσεις της Αυτοκρατορίας με τον πανίσχυρο Γερμανό Αυτοκράτορα Ερρίκο ΣΤ' και με τον Πάπα Κελεστίνο Γ'. Όμως οι καλές αυτές σχέσεις, άρχισαν ξανά να χειροτερεύουν όταν πέθανε ο Ερρίκος ΣΤ' και ξέσπασαν νέες ταραχές στη Γερμανία και σε άλλες χώρες της Ευρώπης, όταν αποδήμησε εις Κύριον ο Πάπας Κελεστίνος και στα 1198 στον Παπικό θρόνο ανέβηκε ο Ιννοκέντιος Γ', ένα από τα πολύ σκληρά καρδία της Καθολικής Εκκλησίας.

Αμέσως μετά την εκλογή του ο νέος Πάπας ανακοίνωσε ότι σχεδίαζε νέα Σταυροφορία – την τέταρτη κατά σειρά – για την απελευθέρωση των Αγίων τόπων που κατείχαν οι “άπιστοι Μουσουλμάνοι”.

Το 1201 άρχισε η οργάνωση της 4ης Σταυροφορίας, στην οποία έλαβαν μέρος, βασιλείαδες, πρίγκηπες, βαρόνοι, φεουδάρχες και φυσικά και πλήθος πεινασμένου και εξαθλιωμένου όχλου και θα ξεκινούσαν για την απελευθέρωση των Αγίων Τόπων.

Σύμμαχος της 4ης Σταυροφορίας, υπήρξε η Γαληνοτάτη Δημοκρατία της Βενετίας, η οποία με τον ισχυρό της στόλο, θα μετέφερε – έναντι σημαντικής αμοιβής – τους 34 χιλιάδες σταυροφόρους, στα λιμάνια της Ανατολής. Τελικά τα σχέδια άλλαξαν, όταν έφτασε στην Ευρώπη ο γιος του φυλακισμένου Βυζαντινού αυτοκράτορα Ισαακίου Β' – ο Αλέξιος Δ' Άγγελος – που ζήτησε βοήθεια από τους βασιλείαδες και το Πάπα για να αποφυλακίσει το πατέρα του και να αναρριχήσει στον Βυζαντινό θρόνο.

Τα Ανταλλάγματα που έδινε ο Άγγελος Δ' ήταν δελεαστικά. Στους βασιλείαδες και τους φεουδάρχες υποσχέθηκε άφθονα χρήματα και στρατιωτικές διευκολύνσεις. Στον Πάπα, την ένωση της Ορθόδοξης με την Καθολική Εκκλησία και στους Βενετούς το μονοπώλιο του εμπορίου με την Ανατολή. Όσο για τους σταυροφόρους οπλίτες και τον εξαθλιωμένο όχλο που θα ακολουθούσε, όλοι αυτοί έλπιζαν, όχι μόνο στο πλιάτσικο των αναρίθμητων θησαυρών που από αιώνες είχαν συγκεντρωθεί στις Εκκλησίες, στα Μουσεία και στα Ιδρύματα της Κων/πολης, αλλά και στην αναζήτηση μιας καλύτερης ζωής στην πλούσια Ανατολή.

Όταν οι σταυροφόροι έφτασαν στα περίχωρα της Βυζαντινής πρωτεύουσας έμειναν έκθαμβοι από αυτά που έβλεπαν. Είδαν τα υψηλά τείχη, τους ισχυρούς πύργους που την περιέβαλλαν, τα θαυμάσια παλάτια, τις μεγάλες εκκλησίες που ήταν πολλές. Το

μήκος και το πλάτος της Πόλης έδειχναν πως ήταν βασιλεύουσα.

Οι βυζαντινοί που δεν είδαν με καλό μάτι τους σταυροφόρους να στρατοπεδεύουν στα περίχωρα της Κων/πολης, έστειλαν μανταποφόρους στους αρχηγούς της 4ης Σταυροφορίας, για να τους υπενθυμίσουν ότι στόχος αυτής της έκστρατείας ήταν η ελευθέρωση των Αγίων Τόπων και για τον σκοπό αυτό θα έδιναν κι αυτοί στρατιωτική βοήθεια. Μα οι σταυροφόροι, όχι μόνο αδιαφόρησαν στην πρόταση των βυζαντινών, αλλά με την δημιουργία ταραχών μέσα στη πόλη και στις επαρχίες της αυτοκρατορίας, προσπαθούσαν να ανατρέψουν τον αυτοκράτορα Αλέξιο Γ' Άγγελο.

Επακολούθησαν συγκρούσεις βυζαντινού στρατού και σταυροφόρων, όπου τη νύχτα της 17 – 18 Ιουλίου 1204 ακριβώς 806 από τότε και ενώ ο βυζαντινός στρατός ήταν έτοιμος να δώσει μάχη, ο αυτοκράτορας Αλέξιος Γ' Άγγελος, αφού φηγάδευσε τους θησαυρούς του, έφυγε κρυφά α-

πό τη Κων/πόλη, αφήνοντας σύζυλο στρατό και λαό

Τότε οι βυζαντινές αρχές αποφυλάκισαν τον πρώην αυτοκράτορα Ισαάκιο Β' και ανακύρυσαν αυτοκράτορα τον γιο του τον Αλέξιο Δ' Άγγελο, αυτόν δηλαδή που είχε συνάψει τις προδοτικές συμφωνίες με τον Πάπα Ιννοκέντιο Γ' και με τις δυτικοευρωπαίους βασιλείαδες. Όπως ήταν φυσικό, αυτά τα γεγονότα προκάλεσαν εμφύλιες συγκρούσεις μέσα στη Κων/πόλη και στις επαρχίες της βυζαντινής αυτοκρατορίας, η οποία βρισκόταν πια στα πρόθυρα της διάλυσης.

Η κατάσταση ήταν πλέον θλιβερή, όπως μας λένε οι Ιστορικοί. Τότε ένας συγγενής του νέου αυτοκράτορα ο αλέξιος Ε' Δούκας Μούρτζοφλος, κύρηξε στις 29 Ιανουαρίου 1204 ένοπλη στάση, φυλάκισε τον αυτοκράτορα Αλέξιο Δ'. Στις 8 Φεβρουαρίου τον εκτέλεσε και ανακηρύχτηκε αυτός αυτοκράτορας του βυζαντίου.

Όμως οι μάχες μεταξύ στρατού και σταυροφόρων συνεχίστηκαν, όπου

μια νύχτα στις 12 Απριλίου και με την υποστήριξη του βενετσιάνικου στόλου, οι σταυροφόροι άνοιξαν δρόμο για την κατάληψη της Κων/πόλης.

Την ίδια νύχτα ο αυτοκράτορας Αλέξιος Ε' Μούρτζοφλος και άλλοι βυζαντινοί “ευγενείς” αφού πρώτα άδειασαν τα κρατικά ταμεία, έφυγαν κρυφά από την Βασιλεύουσα Πόλη, αφήνοντας ανυπεράσπιστο τον άμαχο πληθυσμό – γέροντες – γυναίκες – παιδιά – που βγήκαν στους δρόμους και κρατώντας Σταυρούς και εικόνες Αγίων, ζητούσαν με δάκρυα στα μάτια, έλεος από τους μακελάρηδες σταυροφόρους του Πάπα.

Μα οι “γενναίοι” Ιπότες της Χριστιανικής Δύσης, ξέχασαν την αγάπη που δίδαξε ο Χριστός και εφάρμοσαν όλες τις ατιμίες πάνω στον άμαχο πληθυσμό. Χιλιάδες γυναίκες βιάστηκαν με αφάνταστη κτηνωδία και χιλιάδες άμαχοι σφάχτηκαν.

Επί τρεις ημέρες της Κων/πόλης είχε παραδοθεί στους βιασμούς, στη φωτιά, στις λεηλασίες και στις ληστείες των αμύθητων θυσανών της. Όσοι απ' αυτούς σώθηκαν απ' τους βανδαλισμούς, φορτώθηκαν στα καράβια για να στολίσουν τις καθολικές εκκλησίες της Ρώμης, της Βενετίας και άλλες πόλεις της Ευρώπης.

Ο Ιστορικός Βιλλεαρδουίνος κατέγραψε τη λεηλασία με τούτα τα λόγια. Από την δημιουργία του κόσμου, ποτέ άνθρωπος δεν είδε τόση και τέτοια λεηλασία. Ακόμη και ο Πάπας Ιννοκέντιος Γ' Καταδίκασε τις ατιμίες και την λεηλασία της Κων/πόλης απ' τους ιπότες σταυροφόρους. Αργότερα όμως τα γύρισε και δήλωσε ότι η κατάκτηση της Βασιλεύουσας πόλης, ήταν “θέλημα Θεού” για τη ένωση της Δύσης με την Ανατολική Εκκλησία.

Η Άλωση της Κων/πόλης αποτέλεσε την έναρξη της κατάκτησης και άλλων εδαφών και την διάλυση της Βυζαντινής αυτοκρατορίας. Στις 9 Μαΐου 1204 οι Λατίνοι κατακτητές έσπεψαν δικό τους αυτοκράτορα τον Κόμη της Φλάνδρας Βιλαδουίνο, και Πατριάρχη τον Βενετό Θωμά Μοροζίνη, υποτάσσοντας έτσι την Ορθόδοξη Εκκλησία στον Πάπα. Η δύστυχη Ελλάδα άλλαξε προστάτες και έπεσε στα χέρια των Φράγκων, που την μοίρασαν σε δουκάτα- βαρωνίες και φέουδα. Η κατοχή της Κων/πολης από τους Λατίνους κράτησε 57 χρόνια και έληξε το 1261.

Αυτά ήταν τα αποτελέσματα που επέφερε στο Βυζαντιο η 4η Σταυροφορία της Δυτικής Ευρώπης του Πάπα.

Επίλογος

Δεν είναι δύσκολο πλέον, μελετώντας κανείς την βυζαντινή Ιστορία να κατανοήσει και ο πιο απλός άνθρωπος – χωρίς να υποβιβάζει το δογματικό και φιλοσοφικό υπόβαθρο της θρησκείας – ότι ο χριστιανισμός επικράτησε, απλώθηκε δια πυρός και σιδήρου με απώτερο σκοπό την οικονομική εκμετάλληση των λαών..

